

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ivo Pospíšila, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **S. F.**, naposledy známým pobytem ve Věznici Kynšperk nad Ohří, Zlatá 52, Kynšperk nad Ohří, zastoupen opatrovníkem JUDr. Bc. Jířím Štumarem, advokátem se sídlem Plovární 478/1, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 10. 2020, č. j. OAM-93/LE-LE05-LE05-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 4. 2021, č. j. 60 Az 46/2020-53,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému opatrovníku žalobce, advokátu JUDr. Bc. Jířimu Štumarovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **3.400 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 8. 10. 2020, č. j. OAM-93/LE-LE05-LE05-2020, shledal žalovaný podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), zjevně nedůvodnou žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany.

[2] Žalobce se proti tomuto rozhodnutí bránil žalobou u Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“). V přípisu ze dne 17. 12. 2020 soud upozornil, že se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Kynšperk nad Ohří a že po svém propuštění sdělí soudu místo svého pobytu. Dne 18. 3. 2021 krajský soud ze sdělení odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra zjistil, že žalobce byl již dne 19. 12. 2020 propuštěn na svobodu a vyhoštěn. Místo jeho pobytu není žalovanému známo. Krajský soud proto ustanovil usnesením ze dne 22. 3. 2021 žalobci opatrovníka a současně učinil dotaz na Ředitelství služby cizinecké policie, zda eviduje aktuální místo pobytu žalobce. Z jeho vyjádření vyplynulo, že poslední známá adresa žalobce byla evidována ve věznici Kynšperk nad Ohří, adresa v zahraničí je L. o., K., K. 43.

[3] V podání ze dne 31. 3. 2021 sdělil ustanovený opatrovník soudu, že s ohledem na zájem žalobce trvá na věcném projednání žaloby a nesouhlasí se zastavením řízení podle § 33 písm. b) zákona o azylu. Předpokladem zastavení řízení je nemožnost zjištění místa pobytu žalobce, a to po vyvinutí intenzivního úsilí ze strany soudu. Je proto nedostatečné, pokud soud zjišťuje adresu pouze na území České republiky, je-li zjevné, že žalobce se na jejím území nezdržuje.

[4] Krajský soud v nyní napadeném usnesení řízení o žalobě zastavil, neboť naopak shledal splnění podmínek podle § 33 písm. b) zákona o azylu. Jeho smyslem je nezabývat se meritorně žalobami těch žadatelů o azyl, kteří již nejsou v zorném poli orgánů veřejné moci ČR a pravděpodobně nejsou ani v dosahu její jurisdikce. Soud musí v takovém případě vyvinout intenzivní úsilí k zjištění místa pobytu žalobce, což dle judikatury předpokládá přinejmenším dotaz u žalovaného a Ředitelství služby cizinecké policie. Podle krajského soudu však není povinností soudu prověřovat veškeré adresy, na nichž stěžovatel v minulosti pobýval, či ověřovat, zda se vrátil do místa svého narození a původního pobytu na Ukrajině.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Ustanovený opatrovník žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl výrok I. usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V ní uvedl, že neobdržel od stěžovatele žádný pokyn, a proto s ohledem na svou povinnost opatrovníka brojí proti usnesení kasační stížností. Konkrétně pak namítá, že dle ustálené judikatury (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2005, č. j. 7 Azs 271/2004-58) je nemožnost zjistit místo pobytu žadatele o azyl dána jen tam, kde krajský soud vyvíjel požadované úsilí ke zjištění místa pobytu, a přes toto úsilí a případně další pátrání v příslušných evidencích pobyt žadatele nebyl zjištěn.

[6] Krajský soud však v tomto případě nevyvinul dostatečné úsilí ke zjištění místa stěžovatelova pobytu. Ustanovení § 33 písm. b) zákona o azylu je třeba vykládat restriktivně, a pokud je v soudním spise založena odpověď Ředitelství cizinecké policie, která uvádí jako „nahlášenou adresu“ v Krušelnici na Ukrajině, pak toto zjištění mělo být výchozím předpokladem pro posouzení toho, zda je místo pobytu neznámé. Krajský soud se mohl rovněž pokusit získat bližší informace z pobytových materiálů od odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Opatrovník stěžovatele proto navrhl, aby kasační soud výrok I. napadeného usnesení zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že soud naopak postupoval v souladu se zákonem, neboť zjišťoval místo pobytu stěžovatele jak u žalovaného, tak u Ředitelství služby cizinecké policie, avšak ani jeden z nich aktuální místo pobytu stěžovatele nezná. Adresa na Ukrajině, kterou v kasační stížnosti zdůrazňuje opatrovník stěžovatele, je pak v daném případě irelevantní. Žalovaný proto navrhl kasační stížnost zamítnout, nebo odmítnout pro nepřijatelnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná, avšak jedná se o věc mezinárodní ochrany, resp. věc, v níž rozhodoval podle § 31 odst. 2 s. ř. s. specializovaný samosoudce, a proto se soud podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vymezil typové situace, v nichž je kasační stížnost přijatelná. V usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j.

9 As 83/2021-28, pak kasační soud potvrdil, že tato ustálená kritéria považuje nadále za aplikovatelná také v případech, na něž dopadá znění § 104a s. ř. s. po novele provedené zákonem č. 77/2021 Sb., s účinností od 1. 4. 2021.

[9] Kasační stížnost je nepřijatelná, neboť podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[10] Stěžejní a jediná kasační námitka spočívala v tom, že krajský soud nedostatečně zkoumal místo pobytu stěžovatele, resp. že za místo pobytu stěžovatele měl považovat jeho původní adresu na Ukrajině a na ní měl ověřovat, zda se na ní aktuálně zdržuje.

[11] Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 25. 2. 2004, čj. 2 Azs 16/2004-45, zdůraznil, že smyslem § 33 písm. b) zákona o azylu je „*umožnit soudům **nezabývat** se meritorně azylovými návrhy těch účastníků, kteří již zmizeli ze zorného pole orgánů veřejné moci České republiky a kteří již pravděpodobně nejsou ani v dosahu jurisdikce České republiky*“ (zvýraznění doplněno kasačním soudem). Soudy při zjišťování pobytu žadatele (žalobce) musí vyvinout patřičné úsilí, jejich postup nesmí být ryze formální.

[12] V rozsudku ze dne 26. 5. 2005, čj. 7 Azs 271/2004-58, č. 707/2005 Sb. NSS, pak kasační soud upozornil, že krajský soud může řízení zastavit až poté, co jeho intenzivní úsilí ke zjištění místa pobytu nepřineslo žádoucí, resp. vůbec žádný výsledek. Pokud soud ověřuje údaje o místě pobytu žadatele o mezinárodní ochranu, je namístě učinit dotazy přinejmenším u žalovaného a u Ředitelství služby cizinecké policie. Jedná se totiž o dva orgány, které mají podle zákona o azylu vést evidenci místa pobytu žadatelů o azyl (obdobně viz rozsudky ze dne 6. 8. 2009, čj. 8 Azs 26/2009-45, a ze dne 25. 10. 2018, čj. 4 Azs 169/2018-31, nebo usnesení ze dne 28. 3. 2019, čj. 7 Azs 548/2018-21). V usnesení ze dne 21. 1. 2021, č. j. 10 Azs 353/2020-24, považoval kasační soud za dostačující, pokud krajský soud učinil dotaz na aktuální místo pobytu u žalovaného, cizinecké policie a správy uprchlických zařízení. Kasační soud přitom výslovně konstatoval, že krajský soud nemusel prověřovat veškeré adresy, na nichž stěžovatel v minulosti pobýval, či lustrvat jeho další kontakty (bod 7 usnesení, na které ostatně v napadeném usnesení odkázal již krajský soud).

[13] V nyní posuzované věci krajský soud postupoval zcela v souladu s uvedenou judikaturou. Jak již vyplývá z rekapitulační části tohoto usnesení (body 2 a 3), krajský soud učinil dotaz u odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra a Ředitelství služby cizinecké policie a z jejich odpovědi zjistil, že stěžovatel byl propuštěn z věznice, nenachází se na území ČR a že nemají žádné informace o místě jeho současného pobytu.

[14] Krajský soud tak postupoval zcela v intencích výše uvedené ustálené judikatury kasačního soudu, která vyžaduje zjišťování místa aktuálního pobytu žalobce, nikoliv prověřování, zda se žadatel o azyl aktuálně nachází na minulých adresách, včetně adresy, kterou v žádosti o azyl uvedl jako svou adresu v zemi původu. Nejvyšší správní soud si je současně vědom, že stěžovatel není v dosahu orgánů veřejné moci České republiky v důsledku vyhoštění. Ani tato skutečnost však nezakládá krajskému soudu povinnost prověřovat, zda stěžovatel aktuálně pobývá na poslední známé adrese v zemi původu, kterou uvedl již v žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud měl stěžovatel zájem na věcném projednání své žaloby, měl krajskému soudu sám oznámit svou současnou adresu pobytu, jak ostatně ve svém podání ze dne 17. 12. 2020 avizoval.

[15] Pokud opatrovník stěžovatele v kasační stížnosti odkázal na rozsudek č. j. 7 Azs 271/2004-58, pak je třeba uvést, že jeho závěry na danou věc nemohou dopadat, neboť

v tehdejší případě šlo o situaci, kdy se žalobce zdržoval na předem hlášeném místě pobytu v České republice, byť pouze příležitostně.

[16] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura tedy poskytuje dostatečnou odpověď na stěžovatelovy námitky a kasační soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 83/2021-28). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud mu proto náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

[18] Usnesením ze dne 22. 3. 2021, č. j. 60 Az 46/202-43, ustanovil krajský soud stěžovateli opatrovníka. Jelikož je tímto ustanoveným opatrovníkem advokát, náleží mu odměna za zastupování stěžovatele a náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tj. za sepis a podání kasační stížnosti v celkové výši 3.400 Kč [§ 7 bod 5ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu]. Tato částka bude ustanovenému opatrovníkovi uhrazena Nejvyšším správním soudem ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2021

JUDr. Ivo Pospíšil
předseda senátu